

**υπάρχουν πολλοί τρόποι
για να αντιληφθείς
την πραγματικότητα:**

**δοκίμασε να “δεις”
τον κόσμο και μέσα
από τα δικά μου μάτια**

μεταμορφώσεις

Υπεύθυνη: Νινή Κανετανάκη

Οι μεταμορφώσεις είναι Αστική Εταιρεία, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με έδρα το Ηράκλειο Κρήτης. Δραστηριοποιείται από το 2004 και έχει σκοπό την προώθηση του Διαπολιτισμικού Διαλόγου μέσα από την Τέχνη.

μεταμορφώσεις
www.metamorphoses.gr

Ταυτότητα & φιλοσοφία του προγράμματος

Σπάνια δίνεται η δυνατότητα, σε πληθυσμούς που διαφέρουν από τις πλειονότητες λόγω ιδιαίτερων συμπεριφορών ή σωματικών χαρακτηριστικών τους, να μιλήσουν οι ίδιοι για τον εαυτό τους, για τον τρόπο που ζουν και που αντιλαμβάνονται τη ζωή. Συνήθως, η εικόνα που έχουμε γι αυτούς σχηματίζεται μέσα από πληροφορίες τρίτων, οι οποίοι στις περιγραφές τους προβάλλουν δικά τους στερεότυπα και αντιλήψεις.

Το **πρόγραμμα «Διαπολιτισμικοί διάλογοι: Καταγράφω την πραγματικότητά μου»** επιχειρεί να δώσει τη δυνατότητα σε άτομα που ανήκουν σ αυτές τις ομάδες, να καταγράψουν οι ίδιοι τη δική τους οπτική και να δώσουν πληροφορίες για τη ζωή τους.

Σκοπός του προγράμματος είναι να συμβάλλει στην κατανόηση αντιλήψεων και συμπεριφορών που διαφέρουν από τις κοινώς αποδεκτές και έτσι να διευκολύνει την επικοινωνία.

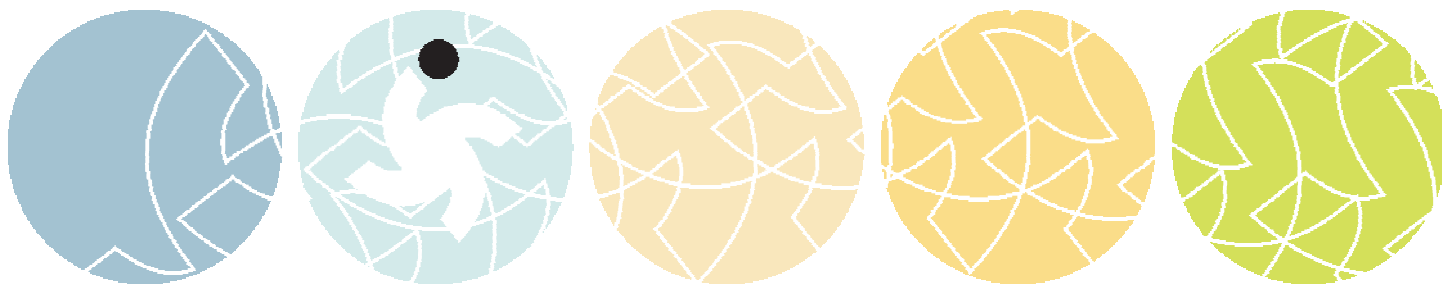
Σε πρώτη φάση, προγραμματίστηκαν τέσσερις δράσεις, από τις οποίες δύο είναι σε εξέλιξη^[1], ενώ δύο ακόμη είναι στο στάδιο σχεδιασμού^[2], με στόχο τη διαμόρφωση ενός μεθοδολογικού εργαλείου που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Στις δράσεις αυτές συμμετέχουν άτομα που ανήκουν σε ομάδες που τα μέλη τους: **(α)** αποτελούν διακριτά σύνολα ανθρώπων, στη βάση των διαφορετικών από την πλειονότητα χαρακτηριστικών τους -φυσικών, πολιτισμικών ή συμπεριφορών-, **(β)** μπορούν εύκολα να γίνουν αντικείμενα φαινομένων ρατσισμού ή αποκλεισμού, με αφορμή την όποια διαφορά τους, και **(γ)** βρίσκονται σε περισσότερες χώρες.

Στη συνέχεια, στόχος του προγράμματος είναι να υλοποιηθούν σχέδια που να αφορούν και σε άλλες ομάδες, οι οποίες διαφοροποιούνται από τους μέσους όρους στη βάση εθνικής ή φυλετικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων, συμπεριφορών, ενδιαφερόντων κλπ.

[1] «Καταγράφω την πραγματικότητά μου : Τσιγγάνοι καταυλισμού Ν. Αλικαρνασσού» (1n), και «Καταγράφω την πραγματικότητά μου : χωρίς ήχο» (με κωφούς & βαρήκοους) (2n).

[2] «Καταγράφω την πραγματικότητά μου : στα τυφλά» (με νομικά τυφλούς (legally blind)) (3n), και «Καταγράφω την πραγματικότητά μου : χωρίς παραισθήσεις» (με πρώην χρήστες ναρκωτικών ουσιών σε στάδιο επανένταξης) (4n).

Στάδια του προγράμματος

1. Αυτοπαρουσίαση

Με τις δράσεις που σχεδιάζονται και υλοποιούνται επιδιώκεται η **αυτοπαρουσίαση** των ομάδων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Η μέθοδος αυτή προσδίδει το στοιχείο της **καινοτομίας** στο πρόγραμμα, αφού με τις συγκεκριμένες δράσεις **γνωρίζουμε τις μειονότητες στη βάση των δικών τους αναφορών** και όχι μέσα από πληροφορίες τρίτων, όπως συμβαίνει συνήθως.

Στόχος είναι ο αποδέκτης να μπορέσει να αντιληφθεί, μέσω αίσθησης κυρίως, τον τρόπο που αυτοί «οι ξένοι» αντιλαμβάνονται, νοηματοδοτούν και βιώνουν την πραγματικότητα.

2. Εμπλοκή της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Η εμπλοκή της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αφορά:

A. στη συνεργασία με εξειδικευμένα Τμήματα ΑΕΙ & ΤΕΙ που θα βοηθήσουν στη διερεύνηση και δημιουργία εργαλείων και θα συμβάλλουν στην κατά το δυνατόν- πληρέστερη κατανόηση και ενσυναίσθηση του κόσμου των μειονοτήτων.

B. στη συνεργασία με **Τμήματα Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων** στα οποία φοιτούν άτομα που πρόκειται να ενταχθούν επαγγελματικά στην Εκπαίδευση: Οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν πολλαπλασιαστικά, αφού λόγω επαγγέλματος έχουν τη δυνατότητα να έλθουν σε επαφή και να επηρεάσουν μεγάλο αριθμό νέων ατόμων. Κατά συνέπεια φαίνονται να είναι οι πιο κατάλληλοι αγωγοί για την καλλιέργεια της ανεκτικότητας στο διαφορετικό.

3. Ξεπερνώντας τα Σύνορα

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Διαπολιτισμικοί διάλογοι» διερευνάται η δυνατότητα να πραγματοποιηθούν και σε άλλες Ευρωπαϊκές κυρίως χώρες, δράσεις ανάλογες με αυτές που υλοποιούνται στην Ελλάδα. Με τις δράσεις αυτές μπορεί να καταγραφεί και να χαρτογραφηθεί το πώς τα μέλη μιας ομάδας, που κατά κάποιο τρόπο αποκλίνει από τους μέσους όρους, βιώνουν την πραγματικότητα σε διαφορετικές χώρες.

Η υλοποίηση αυτών των παράλληλων δράσεων διευρύνει επίσης τη δυνατότητα διακρατικής δικτύωσης και διαλόγου μεταξύ των ομάδων και των φορέων που συμμετέχουν σ'αυτές.

Μέθοδος Εργαλεία

Βασική θεωρητική υπόθεση του προγράμματος είναι ότι **ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε τον εαυτό μας και τον κόσμο είναι συνάρτηση των φυσικών και πολιτισμικών δεδομένων μας καθώς επίσης των προσωπικών βιωμάτων μας**. Ό,τι δηλαδή προσλαμβάνουμε, δεν είναι μια «αντικειμενική» πραγματικότητα αλλά η δική μας οπτική γι αυτή την πραγματικότητα^[3]. Σύμφωνα μ'αυτή τη θεώρηση, υπάρχουν πολλοί τρόποι αντίληψης και νοηματοδότησης της πραγματικότητας.

Η επιδίωξη του προγράμματος να αναπτύξει ένα εργαλείο που θα συμβάλει στην καταγραφή και κατανόηση αυτών των αντιλήψεων φαίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, οι οποίες προκειμένου να επιτύχουν κοινωνική συνοχή και συναίνεση χρειάζεται να προωθήσουν νέες μεθόδους επικοινωνίας.

Το **πρόγραμμα «Διαπολιτισμικοί Διάλογοι»** στοχεύει να διαμορφώσει **«βήμα- βήμα»** μια τέτοια μέθοδο που να επιτρέπει αφενός στις ομάδες που συμμετέχουν στα σχέδια να εκφραστού και αφετέρου στους εκτός ομάδας, στο κοινό δηλαδή, να αντιληφθούν κυρίως με την αίσθηση πώς οι «διαφορετικοί» βιώνουν την πραγματικότητα.

Το βασικό εργαλείο που χρησιμοποιείται είναι πάντα το ίδιο: **φωτογραφία και ντοκιμαντέρ**. Το ντοκιμαντέρ αξιοποιεί τις φωτογραφίες που τραβούν και σχολιάζουν οι νέοι -μέλη της μειονότητας που συμμετέχουν σε κάθε πειραματική δράση. Παράλληλα, χρησιμοποιούνται και **άλλες μορφές τέχνης** που κάθε φορά κρίνονται ως οι πιο κατάλληλες, προκειμένου η κάθε ομάδα που συμμετέχει να απεικονίσει αποτελεσματικότερα τον ιδιαίτερο τρόπο που αντιλαμβάνεται τον κόσμο και βιώνει την καθημερινότητα. όπως π.χ. άτομα με προβλήματα ακοής χρησιμοποιούν τα πολυμέσα. ➔ [συνέχεια](#)

[3] Η παραπάνω υπόθεση δεν αμφισβητεί την ύπαρξη αντικειμενικής πραγματικότητας ή αλήθειας αλλά επισημαίνει τους περιορισμούς στην αντίληψή τους.

Μότο του προγράμματος είναι:

**Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να
αντιληφθείς την πραγματικότητα:
Δοκίμασε να τη «δεις»
και μέσα από τα δικά μου μάτια.**

Η **φωτογραφία** επελέγη επειδή αφενός απεικονίζει τι ο φωτογράφος επιλέγει να δει από όλα όσα συμβαίνουν γύρω του και έτσι εν μέρει αποκαλύπτεται το σύστημα αξιών του.

Αφετέρου, οι εξωλεκτικές μορφές τέχνης αποτελούν ίσως το καταλληλότερο μέσο επικοινωνίας και έκφρασης για κάθε πιθανή ομάδα ανθρώπων, μια και δεν απαιτούν ιδιαίτερες γνώσεις, δεν προϋποθέτουν συγκεκριμένο επίπεδο μόρφωσης και έτσι μπορούν να αποτελέσουν κοινό κώδικα επικοινωνίας μεταξύ ομάδων που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα.

Η γνωριμία με τις ομάδες γίνεται μέσα από την αυτοπαρουσίασή τους. Ποιο θα είναι το φωτογραφικό υλικό, ποιος ο τρόπος παρουσίασης και σχολιασμού του, καθώς επίσης ποιες άλλες μορφές Τέχνης χρησιμοποιούνται, ορίζεται πάντα από τα ίδια τα άτομα της ομάδας που συμμετέχουν στη δράση.

Επιδιώκεται να συμμετέχουν νέοι άνθρωποι, από 18 έως περίπου 30 ετών.

(Στην περίπτωση του πρώτου σχεδίου τα άτομα που συμμετείχαν ήταν αρκετά νεώτερα επειδή αφορούσε σε Τσιγγάνους, οι οποίοι παντρεύονται και ανεξαρτητοποιούνται οικονομικά σε πολύ μικρή ηλικία).

Η κάθε ομάδα αριθμεί 8 έως 10 άτομα και δεξαμενές τροφοδότησης της είναι ως επί τω πλείστον σύλλογοι, κοινότητες ή φορείς που σχετίζονται με τις μειονότητες αυτές.

Αφού ολοκληρωθεί η σειρά των πειραματικών σχεδίων με τις τέσσερις ομάδες που φέρουν διακριτά φυσικά ή πολιτισμικά χαρακτηριστικά, σχεδιάζεται να παραχθεί σε συνεργασία με παιδαγωγούς, ένα εκπαιδευτικό εργαλείο για την αντιμετώπιση του ρατσισμού στα σχολεία και την προαγωγή της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών.